

ALSz TEST İSTASYONU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ **AKREDİTASYON ÇALIŞMA RAPORU**

GİRİŞ:

ALSz (Alevsızırdırmazlık) Test İstasyonu patlayıcı ortamlarda kullanılan elektrikli cihazların Türkiye’de imal edilip kullanılabilmesi amacıyla belgelendirilmesi için 19.09.1973 gün ve 14660 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Alevsızırdırmazlık Test İstasyonu Yönetmeliği” ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı; ancak eleman, ekipman ve teçhizat olarak Türkiye Taşkömürü bünyesinde faaliyet göstermek üzere kurulmuştur.

ALSz Test İstasyonu faaliyetlerini halen patlayıcı ortamlarla ilgili ulusal ve uluslararası standartlara göre ancak 19.09.1973 gün ve 14660 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Alevsızırdırmazlık Test İstasyonu Yönetmeliği” ne göre sürdürmüş ve inceleme ve test neticesi başarılı olan firmalara sertifika- imal lisansları vermiştir. Ülkemizde ALSz konusunda kendi laboratuvarında testler yaparak belgelendirme yapan tek kuruluş olma özelliğini taşımıştır.

30.12.2006 tarih ve 26392 sayılı T.C Resmi Gazete’de 94/9/AT ATEX Direktifi (Patlayıcı Ortamlarda kullanılan Elektrikli Cihazlar ve Koruyucu Sistemler) yayınlanmıştır. ATEX Direktifi; test istasyonlarının Avrupa Birliği normlarına göre kabul edilebilir Onaylanmış Kuruluş (Notified Body) olmasını öngörmektedir. Diğer bir deyişle test istasyonlarının; vereceği sertifikaların anılan Direktif hükümlerine göre Ülkemizde ve Avrupa çapında geçerliliğini sağlamak üzere yeniden yapılanması zorunlu hale gelmiştir.

Bu nedenle ALSz Test İstasyonunun da ATEX Direktifine göre yeniden yapılanmasına karar verilmiş bu yapılanmada gerek bilgi birikimi gerekse 30 yıldan beri yapılan uygulamalar açısından bakıldığında başarılı sonuçlar alınacağı kanaatine varılarak çalışmalara 2008 yılında başlanmıştır.

Bu çalışmalar kapsamında ilk olarak ALSz Test İstasyonu tarafından verilen alev sızırdırmaz test sertifikası ve imal lisanslarının Ülkemizde ve Avrupa çapında geçerliliğini sağlamak üzere ATEX Direktifi öngörüsü olan Akreditasyon ile ilgili eğitimler alınmıştır.

Diğer taraftan ALSz Test İstasyonu ile Alman PTB Enstitüsü ile teknik işbirliği anlaşması imzalanmış ve Rehabilitasyon Projesi hazırlanmıştır. Sözü edilen işbirliği ve Rehabilitasyon Projesi ile ilgili açıklamalar aşağıda verilmiştir.

ALSz TEST İSTASYONU PTB İŞBİRLİĞİ

Yukarıda bahse konu olan ATEX Direktifinin test istasyonlarının Onaylanmış Kuruluş (Notified Body) olması öngörüsü doğrultusunda ALSz Test İstasyonunun ATEX (Patlayıcı Ortamlar) konusunda bu güne kadar yurt içinde yapmış olduğu belgelendirme hizmetinin bundan böyle hem yurt içi hem de Avrupa piyasasında tanınabilmesi için TURKAK tarafından akredite edilmesi amacıyla başlatılan çalışmalar kapsamında yapılması gereken işler; ALSz Test İstasyonu elemanlarının da katıldığı Almanya’daki akreditasyonu ve yetkisi dünya çapında tanınan PTB (Physicalisch Technische Bundesanstalt) adlı kuruluşun yetkilileri ile yapılan toplantıda belirlenmiştir.

Bu toplantıda karşılıklı olarak aşağıda belirtilen kararlarda görüş birliğine varılarak, taraflarca anlaşma sağlanmış ve;

- TTK-ALSz Test İstasyonunun TS EN 45011 standardına uygun TURKAK onaylı akredite Ürün Belgelendirme Kuruluşu olması,

- PTB nin, TTK Alevsizedirmazlık Test İstasyonuna teknik destek ve uluslararası standartların uygulanmasını sağlanması,
- Maden ocaklarında ve patlayıcı ortam koşullarında çalışılan sanayi kollarında güvenli çalışmanın sağlanması konularında işbirliği,
- Tecrübelerin ve bilimsel bilgilerin değişimini geliştirilmesini ve verimliliğini artırmak,
- Statik elektrik testlerini yapmak,
- i tipi kendinden emniyetlilik testlerini yapmak,
- d tipi alevsizedirmazlık testlerini EN (Avrupa) standartlarının öngördüğü şartlara göre yenilemek,

şeklinde TTK-ALSz Test İstasyonunun yeniden yapılanmasını ve Avrupa'daki benzerleri ile eşdeğer bir kimlik kazandırılmasına yönelik olarak TTK ve PTB arasında "Patlamaya Karşı Koruma Alanındaki İşbirliğine İlişkin Protokol 2008 yılında imzalanmıştır. (Ek I)

Ayrıca TTK-ALSz Test İstasyonunun Türkiye'de Onaylanmış Kuruluş olarak Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığınca atanabilmesi için geçecek hazırlık süresinde PTB ile yapılacak işbirliği kapsamında ALSz Test İstasyonunun PTB nin gözetim ve denetiminde bir Uygunluk Değerlendirme kuruluşu olarak faaliyet göstermesi; aynı zamanda bu süre içerisinde Onaylanmış Kuruluş statüsünü kazanma amacına yönelik eğitim ve teçhizat yardımlaşmasını da içeren bir süreç PTB tarafından önerilmiş ve öneri TTK-ALSz Test İstasyonu tarafından uygun bulunmuştur. Nitekim bu çerçevede PTB tarafından TTK-ALSz Test İstasyonuna dijital elektronik kontrollü test cihaz ve donanımları 09.07.2009 tarihinde PTB Yetkilisi Sn. Uwe KLAUSMEYER tarafından hibe şeklinde elden teslim edilmiştir. PTB tarafından hibe edilen cihazlarla testlerin yapılması TTK-ALSz Test İstasyonunun akreditasyonu konusunda önemli bir adım olmuştur.

2012 yılında da değişen Avrupa Birliği mevzuatına uygun olarak teknik standartların düzenlenmesi, standardizasyon öncesi araştırma ve geliştirilmelerin yapılması konusunda da TTK-PTB ilave işbirliği anlaşması imzalanmıştır.

ALSz TEST İSTASYONU REHABİLİTASYONU

TTK-PTB işbirliği kapsamında; ALSz Test İstasyonunda eleman ve teçhizat ihtiyaçları tespit olunarak bu ihtiyaçların projelendirilmesine geçilmiştir. İhtiyaç duyulan test teçhizatları belirlenmiş, ihtiyaçların mevcut imkânlar dâhilinde karşılanabilirliği araştırılmış ancak bunun mümkün olmadığı görülmüştür. Bunun üzerine ALSz Test İstasyonu Rehabilitasyonu Projesi hazırlanarak, Kurumumuz 2010 yılı yatırım programına alınmıştır. 2010-2011 yıllarında programda yer alan teçhizatlar temin edilmiş, 2012 yılında ise proje kapsamında yer alan malzemelerin temini için çalışmalar sürdürülmektedir. Sözü edilen projenin tamamlanması neticesinde ALSz Test İstasyonunun alt yapısı büyük ölçüde tamamlanmış olacaktır. Diğer taraftan yeterliliğe sahip eleman takviyesi yapılmaktadır.

MEVCUT DURUM

Yukarıda özetlenen çalışmalar ile birlikte ALSz Test İstasyonunun TS EN 45011 ve TS EB ISO/IEC 17025 standardına göre akreditasyonu için çalışmalar tamamlanmış ve müracaat dosyaları 16.01.2012 tarih, 190 sayılı yazımız ile Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı'na gönderilmiştir.

Ancak Bakanlık 20.02.2012 tarih, 1236 sayılı yazısı ve ekinde yer alan Bilgi Raporu (Ek II) ile dosya dokümantasyonunda eksiklik olduğu ve ALSz Test İstasyonunun mevcut yapısıyla ilgili standarda göre tarafsızlık, bağımsızlık şartını sağlayamadığı gerekçesiyle eksikliklerin tamamlanarak tekrar müracaat edilmesi gerektiği Daire Başkanlığımıza bildirilmiştir. Bu

doğrultuda çalışmaların yeniden yapılması veya dosyaların güncellenmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

YENİDEN YAPILANMA

Bakanlık yazısı üzerine yapılan durum değerlendirilmesi neticesinde öncelikle organizasyon yapısında üzerinde durulan tarafsızlık, bağımsızlığı sağlamak amacıyla;

- Müracaat dosyalarında ALSz Ürün Belgelendirme Başmühendisliği olarak yer alan Başmühendisliğin resmi olarak belgelenerek onaylanması ve Bakanlığa sunulması için (Bakanlık tarafından istenmiştir) için ihdası,

- Ar-Ge Şube Müdürlüğü'nün ALSz Test İstasyonu Şube Müdürlüğüne dönüştürülmesi,

- Mevcut ALSz Test İstasyonu (ALSz Test Laboratuvarı) Başmühendisliğinin aynen korunması,

Yönetim Kurulumuzun 22.03.2012 tarih, 108 sayılı kararı ile onaylanmış ve yeniden yapılanmaya gidilmiştir.

YAPILMASI GEREKENLER

Ancak gelinen bu aşamada, Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı ile yeni organizasyon yapılanması ilgili 05.05.2012 tarih, 1532 sayılı yazımız ile bilgilendirilmiş ve müracaat dosyalarının iadesi istenmiştir. Yapılan görüşmelerde Bakanlık tarafından başvuru dosyası

- 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve Uygulama Yönetmelikleri,
- Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ve Onaylanmış Kuruluşlar Yönetmeliği, (23/02/2012 Tarih ve 28213 Sayılı RG)
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca Onaylanmış Kuruluşların Görevlendirilmesinde Esas Alınacak Temel Kriterlere dair Tebliğ, (SGM:2010/7)
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) arasında Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Değerlendirilmesi ve Denetlenmesi hakkında Protokol,
- TS EN 45011 standardı Ürün Belgelendirme Yapan Kuruluşlar için Genel Gereklilikler,
- Avrupa Akreditasyon Birliği Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının Onaylanmış Kuruluş olarak Atanmasında Gözönüne Alınacak Kriterler (EA 2/17) Rehberi,
- 765/2008 Sayılı Üçüncü Ülkelerden Gelen Riskli Ürünlerin Denetimine dair AB Tebliği,
- 768/2008 Sayılı Ürünlerin Piyasaya Arzı hakkında Ortaklık Kararı,

esaslarına uygun hale getirilmek üzere iade edilmiştir.

Bu nedenle Bilim Teknoloji ve Sanayi Bakanlığının 20.02.2012 tarih, 1236 sayılı yazısı ve ekinde yer alan Bilgi Raporunda; ALSz nin Onaylanmış Kuruluş olabilmesi ve akreditasyonu hedefine dönük olarak tespit edilen hususların bir an önce yerine getirilebilmesi için çalışma yapılması ve dosyanın mevzuat hükümlerine uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

16.08.2012

PATLAMAYA KARŞI KORUMA ALANINDAKİ İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN PTB VE TTK ARASINDAKİ PROTOKOL

Önsöz

PTB; Almanya Federal Cumhuriyeti Ulusal Metroloji Enstitüsü olup görevi bilimsel ve teknik servisleri icra etmektir. Kendi yasal görevleri açısından PTB patlamadan korunma alanında diğer araştırma ve geliştirme çalışmalarını gerçekleştirir.

TTK; Türkiye Taşkömürü Genel Müdürlüğü olup, kendi kömür madenlerinde patlamaya karşı korumalı cihazların tasarımı ve uygun kullanımını bizzat kendi laboratuvarlarında yaptığı çalışmalarla sağlamaktadır.

TTK ve PTB söz konusu alanda araştırma ve geliştirme optimizasyonunu amaçlayan işbirliğine ilişkin anlaşma imzalamaya karar vermişlerdir.

İşbirliğinin Hedefi

- (1) Taraflar patlamaya karşı korunma konusunda;
 - Uluslararası ticareti desteklemek,
 - Ulusal kanuna uyumluluğun yardımı ile ticari engellerin kaldırılması,
 - Uluslararası standartların uygulanmasını düzenlemek,
 - Endüstride emniyet için deneyimlerin karşılıklı değişimi,
 - Bilimsel bilgilerin geliştirilmesini ve verimliliğini artırmak,
- (2) Taraflar kendi işbirliği alanlarında özellikle bilimsel deneyimin değişimini takip edecekler ve kendi yeterliliklerini geliştirmek ve korumak için;
 - Uluslararası veya ulusal bazda belgelendirme usullerine yani ATEX-94/9/EC Direktifi veya IECEx'e uygun olarak Ex-proof Ürünlerinin uygunluk değerlendirmesi,
 - Test ve değerlendirme için uluslararası veya bölgesel standartların uygulanması (EN 60079-0, IEC60079-1 ve bu seriden olan diğer standartlar),
 - Gerekli test ve değerlendirmeleri yürütmek için uygun test prosedür ve işlemlerin uygulanması,
 - Üreticilerin önerileri doğrultusunda piyasa gözetimlerinin sürdürülmesi,
 - Yetkili kurumların ve ilgili ulusal bakanlıkların piyasa gözetimlerine katkı sağlanması,
 - Uygulanabilir uluslararası standartlarla uyumlu olarak ulusal veya uluslararası bir kuruluş tarafından akredite edilmiş kalite sisteminin devamlılığının sağlanması (örneğin ISO/ IEC 17025, ISO Rehberi 65)
 - Son kullanıcıları desteklemek için Zone sınıflandırması ile ilgili karşılıklı deneyim değişimini, patlamaya karşı koruma ekipmanlarının kurulumu, gözetimi, bakımı ve tamirini organize etmek.
 - Araştırma projelerini başlatmak, patlamaya karşı korumada temel bilgileri geliştirmek ve Mühendislerin eğitiminde bu konudaki (yani patlamaya karşı koruma konusundaki) gerekli bilgileri sunmak için üniversiteler ile işbirliği.

İşbirliği Performansı

- (1) İşbirliği eşitlik ilkesine dayalı ve işbirliği ruhu içerisinde gerçekleştirilecektir.
- (2) Her iki taraf araştırma işbirliği, planlama, organizasyon ve ortak projelerin karşılıklı müzakeresi ile birlikte gerekli iletişimlerin kurulmasından sorumlu bir temsilci atayacaktır.
- (3) İşbirliğini gerçekleştirmek için uygulanacak metodlar konusunda her bir inceleme ve araştırma konusunda ayrı bir anlaşma yapılacak ve aşağıdaki hususları içerecektir.
 - Deneyim değişimi için teknik uzmanların çalışma ziyaretleri

- Mühendislerin eğitimi
- Test imkanlarını oluşturulması için mühendislik desteği
- Kalite sistemini geliştirmek ve uyumlaştırmak için ortak destek
- Bilimsel personelin mezuniyetlerinin sağlanması için destek (diploma tezi, doktora tezi)

Finansman ile ilgili Hususlar

Her bir taraf işbirliği uygulaması sonucu ortaya çıkan seyahat ve konaklama vb. giderlerini karşılayacaktır.

Bulgular, Yayınlar, Mülkiyet Hakları

- (1) Bu işbirliği çerçevesinde yapılacak teknik ve bilimsel ilerlemeler konusunda TTK ve PTB usulüne uyan bilgileri uygun ve kabul edilebilir yayın araçları ile yayınlayacaktır. Yayın yapılmasını her iki taraf onaylayacak ve araştırma işbirliğine açıkça atıfta bulunacaktır.
- (2) Bir taraf tek başına patent alabilir. Bu taraf icat veya bulguyu kullanma haklarına sahiptir.
- (3) Ortak çalışmada elde edilen sonuçlar ve bulgular için koruma amaçlı olarak her iki tarafın onayı alınacaktır. Bireysel durumlarda, taraflar özel görev yasal kazançlar göz önüne alınarak ortak anlaşma ile tescil, kullanım ve çalışanlar kesif hisselerini uygulamasının kullanımını düzenleyeceklerdir. Sonuçlar ve bilgiler sadece ortak olarak kullanılacak, Lisans hakları konusunda hak sahipleri arasında buluştaki hisseleri oranında taraflar arasında paylaşılacaktır.

Sorumluluk

- (1) Bu araştırma işbirliğinin uygulanmasında karşılaşılan hasarlarda, hasarlar yaşam kaybı, yaralanma ve sağlık kaybı olmadıkça kasıtlı veya büyük ihmal sonucu olması durumunda birbirlerine karşı sorumlu olacaktır. Bu sorumluluk sınırlaması tarafların çalışanları için de geçerlidir.
- (2) Her iki taraf çalışanları misafir enstitüdeki uyulması gereken çalışma kurallarına uygun hareket etmek zorundadır.

Diğer Düzenlemeler

- (1) Bu antlaşmanın düzeltmeleri ve ilaveleri yazılı olacaktır.
 - (2) Antlaşma taraflarca imzalandıktan sonra yürürlüğe girecektir ve 5 yıl geçerli olacaktır. Antlaşmanın sona ermesi yazılı olmalıdır.
- Braunschweig, 18.06.2009

İmza

Physikalisch-Technische Bundesanstalt Adına

Uwe KLAUSMEYER

İmza

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU Adına

Ramazan KARAASLAN